

NEFND UM EFTIRLIT MEÐ LÖGREGLU

Borgartún 29, 105 Reykjavík

Sími: 545 8800. Bréfasími: 545 8051

Netfang: nel@nel.is

Tilv.: 23060001

Ákvörðun nr. 10/2024

Þann 14. febrúar 2024 kom nefnd um eftirlit með lögreglu saman til fundar og tók eftirfarandi ákvörðun nr. 10/2024.

Málsatvik

Nefnd um eftirlit með lögreglu barst frá [REDACTED] dags. 2. júní 2023. Í erindinu eru gerðar athugasemdir við starfshætti lögreglumanns hjá embætti Lögreglustjórans á höfuðborgarsvæðinu. Fram kemur að nafngreindur lögreglumaður hafi villt sér heimildir í samskiptum við kvartanda þegar hann sagðist vera blaðamaður og gert kvartanda upp refsiverða háttsemi um kennistuld.

Kvartandi heldur því fram að framganga umrædds lögreglumanns í umrætt sitt hafi verið í algerri andstöðu við meginreglur í sakamálaréttarfari, stjórnarskrá og mannréttindarsáttmála Evrópu um rétt sakaðs manns til réttlátrar málsmeðferðar við rannsókn sakamáls.

Forsendur nefndarinnar

1.

Nefnd um eftirlit með lögreglu starfar á grundvelli VII. kafla lögreglulaga nr. 90/1996, sbr. breytingar á þeim með lögum nr. 62/2016. Helstu verkefni nefndarinnar, sbr. 1. mgr. 35. gr. a í nefndum lögum, eru að taka við kærur á hendur starfsmanni lögreglu fyrir ætlað refsivert brot við framkvæmd starfa hans annars vegar og taka við kvörtunum vegna starfsaðferða lögreglu eða framkomu starfsmanns lögreglu sem fer með lögregluvald hins vegar. Undir hið síðarnefnda falla kvartanir vegna háttsemi eða starfsaðferða sem ekki verða taldar refsiverðar en gætu meðal annars leitt til þess að lögreglumaður yrði áminntur í starfi eða æskilegar breytingar gerðar á starfsháttum og verklagi. Nefndin skal, sbr. 2. mgr. 35. gr. a, greina hvað felst í erindum sem henni berast og koma þeim til meðferðar hjá viðkomandi embætti.

Með vísan til framangreinds fellur það almennt ekki undir valdsvið nefndar um eftirlit með lögreglu að endurskoða eða fjalla um almennt mat lögreglu á beitingu úrræða á grundvelli lögreglulaga eða almennt um framkvæmd rannsóknar sakamála, beitingu rannsóknarúrræða eða um ákvarðanir handhafa ákærvalds um það hvort rétt sé að gefa út ákæru í máli. Hlutverk nefndarinnar er hins vegar að taka afstöðu til þess hvort um sé að ræða ámælisverðar starfsaðferðir eða framkomu lögreglumanna við framkvæmd slíkra verkefna. Í því felst nánar tiltekið (og til dæmis) að taka afstöðu til þess hvort kvartað sé yfir því að háttsemi þeirra starfsmanna lögreglu sem að máli komu hafi ekki verið í samræmi við eðlilega starfshætti eða lög eða hvort starfsaðferðir hafi að öðru leyti farið út fyrir það sem eðlilegt var í því tilviki.

2.

Þann 13. júní 2023 fékk nefndin bréf frá embætti héraðssaksóknara þess efnis að embættið hefði á grundvelli 2. mgr. 52. gr. laga um meðferð sakamála nr. 88/2008 og 35. gr. b. lögreglulaga nr. 90/1996, hafið rannsókn á málinu sem varðar ætlað brot lögreglumanns gegn 132. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940.

Með ákvörðun dags. 28. ágúst 2023 var rannsókn embættisins hætt með vísan til 4. mgr. 52. gr. sml. Sú ákvörðun var kærð til ríkissaksóknara dags. 26. september 2023 sem staðfesti ákvörðun héraðssaksóknara þann 14. desember sama ár.

3.

Undir valdsvið nefndarinnar fellur hvernig tilteknir þættir lögreglustarfsins eru framkvæmdir eða ef lögregla lætur hjá líða að sinna lögmætu hlutverki sínu, sbr. 2. gr. laga nr. 90/1996, þ.e. að gæta almannaöryggis og halda uppi lögum og reglu, að leitast við að tryggja réttaröryggi borgaranna og stemma stigu við afbrotum og koma í veg fyrir athafnir sem raska öryggi borgaranna og ríkisins, vinna að uppljóstrun brota, stöðva ólögmæta háttsemi og fylgja málum eftir í samræmi við það sem mælt er fyrir um í lögum um meðferð sakamála.

4.

Nefnd um eftirlit með lögreglu ber að greina hvort erindi sem henni berast vegna háttsemi lögreglu feli í sér kvörtun yfir starfsháttum eða kæru vegna ætlaðrar refsiverðrar háttsemi starfsmanna lögreglunnar. Af erindi [REDACTED] er ljóst að um er að ræða kvörtun sem lýtur að meintum refsiverðum og/eða ámælisverðum starfsaðferðum starfsmanns Lögreglustjórans á höfuðborgarsvæðinu.

Nefnd um eftirlit með lögreglu fór ítarlega yfir erindið og þau gögn sem henni bárust embættum héraðssaksóknara og ríkissaksóknara. Með hliðsjón af því hvernig málsvæðing var lýst í kvörtuninni og þeim gögnum sem nefndin hefur undir höndum, sér í lagi niðurlagi í ákvörðun ríkissaksóknara telur nefnd um eftirlit með lögreglu að séu uppi vísbendingar um mögulega ámælisverða háttsemi starfsmanna lögreglu, sbr. 2. mgr. 35. gr. a. laga nr. 90/1996. Er erindið því sent Lögreglustjóranum á höfuðborgarsvæðinu til þóknanlegrar meðferðar.

Niðurstaða

Erindi [REDACTED] er sent Lögreglustjóranum á höfuðborgarsvæðinu til þóknanlegrar meðferðar.

Reykjavík, 14. febrúar 2024

Skúli Þór Gunnsteinsson
formaður

Grímur Sigurðarson

Þorbjörg I. Jónsdóttir